

Verbetervoorstel	Reactie regering	Ambtelijk annotatie
Op elk nieuw wetsvoorstel wordt (worden) (een) uitvoerbaarheidstoets(en) gedaan door de relevante uitvoeringsorganen (1a) .	Wij onderschrijven dat het belangrijk is dat er bij elk nieuw wetsvoorstel een of meer uitvoeringstoetsen(en) wordt (worden) gedaan door de relevante uitvoeringsorganen waar dit aangewezen is. Begin 2025 het traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets gestart.	Wellicht regering verzoeken komende halfjaar departementsgewijs te monitoren of inderdaad bij ieder wetsvoorstel een uitvoeringstoets is gedaan (monitoring vergelijkbaar met ARK-onderzoek) en de resultaten hiervan te rapporteren in de zomer 2026 (eerste halfjaar) aan het parlement.
Uit de MvT blijkt helder wat de precieze reikwijdte van het wetsvoorstel is (1b). Bij een uitvoeringsketen, waarbij het wetsvoorstel slechts een beperkt onderdeel regelt, kan het verderop in de keten gevolgen hebben voor andere uitvoerders. Dat moet dan ook duidelijk uit de MvT blijken en ook deze uitvoeringsorganen moeten worden gevraagd naar de mogelijke consequenties voor de uitvoerbaarheid van hun werkzaamheden (verderop) in de keten (1c).	De Schrijfwijzer memorie van toelichting (Schrijfwijzer) besteedt momenteel al bijzondere aandacht aan uitvoerbaarheid en handhaafbaarheid met aparte modelparagrafen. Ook geeft de Schrijfwijzer handvatten voor het beschrijven van de reikwijdte van het wetsvoorstel (1b) en de gevolgen verderop in de keten (1c).	Schrijfwijzer memorie van toelichting Kenniscentrum voor beleid en regelgeving Zie onder andere paragrafen 5, 7 en 8. Vraag is wel hoe verplichtend de Schrijfwijzer is.
Voor de Kamer moet volstrekt duidelijk zijn hoe de uitvoeringstoets zich verhoudt tot het voorliggende wetsvoorstel en op welk moment (datum) is de toets afgerond (2) .	De Schrijfwijzer gaat hier niet expliciet op in. Begin 2026 start een interdepartementaal traject voor een nieuwe editie van de Schrijfwijzer. In dit traject zullen de inzichten van het WaU-traject	“Betrokken worden” is nog weinig concreet. Wellicht concrete toezegging vragen dat voortaan expliciet wordt vermeld wanneer de toets is afgerond (datum) en of dit tot

	Doorontwikkeling Uitvoeringstoets evenals uw verbetervoorstellen betrokken worden.	aanpassing (welke?) van het voorstel heeft geleid
Op welk moment in het proces van totstandkoming van het voorstel de toets is uitgevoerd moet helder zijn (3)	De Schrijfwijzer gaat hier niet expliciet op in. Begin 2026 start een interdepartementaal traject voor een nieuwe editie van de Schrijfwijzer. In dit traject zullen de inzichten van het WaU-traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets evenals uw verbetervoorstellen betrokken worden.	Zie vorige punt: wellicht concrete toezegging vragen dat bij iedere toets expliciet wordt gemaakt op welk moment in het proces van totstandkoming van het voorstel de toets is uitgevoerd.
In de toets moeten worden vermeld of de beschikbare tijd toereikend is geweest voor het adequaat uitvoeren van de toets (4) .	De Schrijfwijzer gaat hier niet expliciet op in. Begin 2026 start een interdepartementaal traject voor een nieuwe editie van de Schrijfwijzer. In dit traject zullen de inzichten van het WaU-traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets evenals uw verbetervoorstellen betrokken worden.	Zie vorige punt: wellicht concrete toezegging vragen dat bij iedere toets expliciet wordt vermeld of de beschikbare tijd toereikend is geweest voor het adequaat uitvoeren van de toets
Duidelijk en met redenen omkleed moet vermeld worden of de uitvoeringstoets (met eventueel daarin geschetste alternatieven) aanleiding heeft gegeven tot het aanpassen van het voorstel of niet, en waaruit eventuele aanpassingen bestonden.	<i>Geen reactie op ontvangen.</i>	Vraag herhalen want het doel van de uitvoeringstoets is toch signaleren wanneer iets niet uitvoerbaar is en dat het voorstel daarop wordt aangepast.
De uitvoerbaarheidstoets moet vervolgens standaard (5) en met een vaste benaming (6) worden gevoegd bij de parlementaire stukken behorende bij een wetsvoorstel die het parlement krijgt toegezonden. Alternatief zou zijn dat de uitvoerbaarheidstoets op een vaste digitale plek is terug te vinden.	Wij merken op dat het kabinet bij brief van 24 februari 2017 al heeft aangekondigd dat rapportages en andere brondocumenten die informatie bevatten over de uitvoerbaarheid van een wetsvoorstel gepubliceerd zullen worden op de voor iedereen toegankelijke Wetgevingskalender. Wij zullen deze toezegging opnieuw onder de aandacht van de ministeries brengen.	Het verzoek is om de toets bij de parlementaire stukken te voegen onder een vaste benaming. Het toevoegen aan een wetgevingskalender is niet voldoende, helemaal nu niet alle departementen dat doen. Wellicht deze vraag herhalen.

In de MvT bij ieder wetsvoorstel wordt in een aparte paragraaf een uitputtend overzicht gegeven van alle uitgevoerde toetsen met betrekking tot het wetsvoorstel en de (openbare) vindplaats van deze toetsen (7).	De Schrijfwijzer gaat hier niet expliciet op in. Begin 2026 start een interdepartementaal traject voor een nieuwe editie van de Schrijfwijzer. In dit traject zullen de inzichten van het WaU-traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets evenals uw verbetervoorstellen betrokken worden.	De verantwoordelijke van een wetsvoorstel moet ergens een overzicht hebben van alle toetsen die gedaan worden n.a.v. dat wetsvoorstel. De vraag van de Kamer is om dat overzichtelijk weer te geven in de MvT. Wellicht vragen om een concrete toezegging ter zake.
Aanvullend zou de Eerste Kamer ook de mogelijkheid willen krijgen dat wanneer een amendement is aanvaard en er is geen sneltoets uitgevoerd en/of Voorlichting gevraagd, zij de regering alsnog kan verzoeken dat de uitvoeringsorganisatie de wijziging toetst aan het vereiste van uitvoerbaarheid (8).	Er zijn hiervoor al een aantal instrumenten beschikbaar. Min FIN heeft een goedwerkende amendementenservice, waarvan een snelle toets (quick scan) op de uitvoerbaarheid van amendementen onderdeel is. WaU onderzoekt in Q4 van 2025 het draagvlak voor het uitbreiden van dit instrument bij andere departementen en publieke dienstverleners. Bij voldoende draagvlak worden er pilots opgezet in de eerste helft van 2026. Daarin wordt getoetst hoe het instrument breder kan worden toegepast en hoe Kamerleden een sneltoets kunnen aanvragen.	Het antwoord ziet met name op het traject van amendering in de Tweede Kamer en het op dat moment uitvoeren van een sneltoets. De vraag die onbeantwoord is gebleven, is dat wanneer geen sneltoets is uitgevoerd de Eerste Kamer hierom alsnog kan vragen en of de regering dit kan toezeggen.
Omwille van de gewenste uniformiteit ziet de Kamer graag dat in iedere uitvoerbaarheidstoets ten minste een vast aantal vragen door de uitvoeringsorganisatie wordt beantwoord (9).	Omdat uit het traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets blijkt dat de context van beleidsvoorstellen en publieke dienstverleners sterk verschilt, vinden wij een vast format met standaardvragen niet passend. Wel zien wij belang in het van elkaar leren en het, waar mogelijk, beter op elkaar afstemmen van werkwijzen.	Het antwoord is weinig concreet, maar in het antwoord hieronder wordt gesproken over: " Een duidelijke en zo volledig mogelijke standaard set vragen of onderdelen." Vragen om op de hoogte te worden gehouden van de voortgang en resultaten van dit initiatief (daaraan eventueel deadline verbinden)

In de uitvoerbaarheidstoets moet de vraag worden gesteld of de nieuwe regels doenbaar zijn voor diegenen die ermee moet werken of eraan moeten voldoen (o.a. burgers en bedrijven) (9a)... ... en de vraag naar de digitale uitvoerbaarheid (9b).	Daarom is het traject Doorontwikkeling Uitvoeringstoets in het vierde kwartaal van 2025 gestart met de werkgroep “handreiking en oplegger” die een handreiking met begrippenlijst ontwikkelt. Een duidelijke en zo volledig mogelijke standaard set vragen of onderdelen hoort daar vanzelfsprekend bij. De door u genoemde verbetervoorstellen (9a, doenvermogen, zoals eerder aangekondigd, 10 en 9b, digitale uitvoerbaarheid) worden hierin meegenomen.	Idem
Iedere uitvoerbaarheidstoets altijd een expliciet onafhankelijk oordeel bevat van de uitvoeringsorganisatie(s) zelf over de uitvoerbaarheid (bijvoorbeeld in de vorm van een vast dictum) (10)	De bovengenoemde werkgroep “handreiking en oplegger” gaat daarom ook experimenteren met het gebruik van een uniforme oplegger met dictum.	Idem, speciaal ook over dictum
In iedere uitvoerbaarheidstoets wordt standaard de relatie gelegd met de grote en relevante operationele en uitvoeringsuitdagingen (bijvoorbeeld ICT-herzieningen) (11).	De wens om in uitvoerbaarheidstoetsen de relatie tot grote en relevante operationele en uitvoeringsuitdagingen te leggen (11) wordt daarin [in de experimenten met het gebruik van een uniforme oplegger met dictum, staf EK] meegenomen. We onderzoeken of een ‘rode kaart’ voor publieke dienstverleners kan bijdragen aan beter uitvoerbaar beleid. Daarbij merken we op dat een negatief advies in een uitvoeringstoets feitelijk al als een ‘rode kaart’ geldt. Een ‘rode kaart’ zal in ieder geval geen bindend karakter hebben.	Idem, speciaal over relatie grote en relevante operationele en uitvoeringsuitdagingen (bijvoorbeeld ICT-herzieningen)
	‘Bij het opstellen van uitvoeringstoetsen is nauwe samenwerking tussen uitvoering en beleid cruciaal. De reeds beschikbare kennis en ervaring wordt benut bij het opstellen van de handreiking. Hierbij wordt gelet op synergie met gerelateerde trajecten, zoals het	De regering verzoeken de bestaande handreiking ook aan de Eerste Kamer te sturen, zodat in het vervolgtraject kan worden gezien wat is aangepast en in welke zin.

	versterken van de aandacht voor doenvermogen dat ook is genomen in de kabinetsbrede Agenda wetgevingskwaliteit. Het is vervolgens aan de betrokken publieke dienstverleners om in hun uitvoeringstoets alle voor hen relevante punten mee te nemen. Er moet daarbij rekening gehouden worden met het feit dat niet elke organisatie dezelfde ontwikkel- en verandercapaciteit heeft. De eerste versie van deze handreiking wordt in het voorjaar van 2026 opgeleverd. In het tweede kwartaal van 2026 wordt deze getest en aangescherpt.’(pagina 3)	
--	--	--